

Liefde maakt blind (deel 3b)

Kritiek (vervolg)

In zijn zeer kritische commentaar op het *China White Paper*, noemt Van Gulik het de ironie van het lot dat Amerika, één van de mogendheden met de minste Oosterse ervaring, een beslissende rol in Azië heeft gespeeld. Van Gulik ziet het witboek als een poging om het Amerikaanse falen goed te praten, en doet het af als 'chronologische goochelarij'. Het document verdraaide volgens hem de feiten en verbloemde de blunders van Washington, waardoor het leek alsof het succes van de Communisten veroorzaakt was door fouten van Chiang Kai Shek (foto).

© 1997 The Learning Company, Inc.

den door een aanval van de KMT op Yen-an. In het kader van de machtsstrijd tussen de CCP en de KMT had Chiang Kai Shek zijn commandanten opgedragen om Yen-an te blokkeren: 400.000 van Chiangs beste troepen waren naar Yen-an gestuurd om de Communistische legers te isoleren. Van Gulik was echter niet van mening dat de oorlog tegen Japan negatief beïnvloed zou zijn door een eventuele aanval op de Communisten. Als de KMT tegen Yen-an opgerukt zou zijn, zo dacht Van Gulik, had de Sovjet Unie zich er meer mee moeten bemoeien en had het de Communisten veel meer tijd en moeite gekost om hun macht uit te breiden.

Een steek in de rug

Net als vele anderen verwijt Van Gulik Washington dat de Amerikanen de KMT op een cruciaal moment in de steek heeft gelaten. Hij beschouwt het witboek als een steek in de rug van de Nationalisten, en voorspelt dat het document een boemerang-effect zou hebben. De Communisten zagen het Witboek inderdaad als een teken van zwakte. Door de KMT zo te laten vallen, leek het alsof het Westen bereid was om de CCP te erkennen en een compromis te sluiten met het 'nieuwe' China. Volgens Van Gulik dachten ook de niet-communistische diplomatieke missies in Nanking er zo over. Op dit punt krijgt niet alleen Amerika ervan langs: als ook de andere niet-communistische mogendheden zich achter de KMT hadden geschaard en hun ergernis over Chiang binnenskamers hadden gelucht, was de CCP waarschijnlijk voorzichtiger met de buitenlandse belangen omgegaan. Maar nu zouden de Communisten dankbaar gebruik maken van het Witboek in hun anti-Amerikaanse propaganda. Het witboek was een uitstekend middel om te laten zien hoe onbetrouwbaar Amerika is. Want, zo schrijft Van Gulik, 'wat hun politieke verschillen ook

mogen zijn, als het om buitenlanders gaat, staan Chinezen schouder aan schouder.'

Aan de harde kritiek op het witboek voegt Van Gulik toe, dat hij niet wil impliceren dat Chiang Kai Shek de 'beledigde onschuld' is. De KMT was helemaal door corruptie ondermijnd. Tijdens de oorlog heeft Chiang de visie op de werkelijkheid en het contact met het volk en de intellectuelen verloren. Op dit punt geeft het witboek volgens Van Gulik een getrouwe weergave van de feiten. Chiang zag het gevaar van het Communisme niet meer. Zoals eerder vermeld, was de strijd tussen de KMT en de CCP niet van ideologische aard, maar een strijd om 'de suprematie tussen twee machtsgroepen, beide op totalitaire leest geschoeid, en beide steunend op het nationale gevoel van het Chinese volk.'

Geen uitzondering

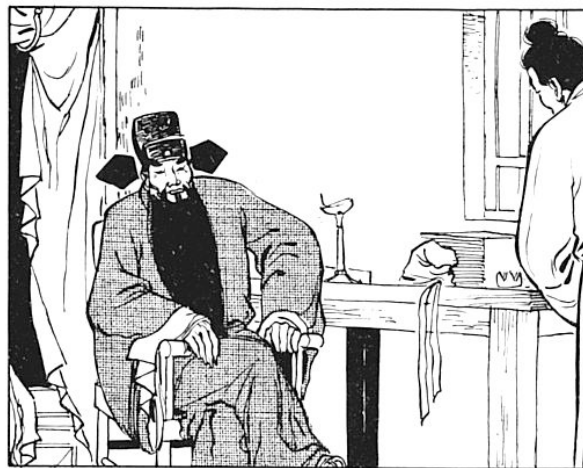
Achteraf komen Van Guliks beschouwingen vrij onrealistisch en erg conservatief over. Zoals uit het vorige artikel blijkt, stond hij echter zeer zeker niet alleen in zijn mening en wijze van redeneren. Zijn kritiek was precies dezelfde als welke werd geventileerd door de politici, deskundigen en media in Amerika en ook in China. Zijn extreem kritische en onrealistische houding was dus geen uitzondering in die tijd: ook Van Gulik had niet altijd even goed zicht op de politiek-militaire situatie in China.

Uit het volgende en laatste deel van dit feuilleton zal blijken dat ook zijn kritiek op de onafhankelijkheid van Indonesië niet bepaald realistisch was. Dit gebrek aan realisme was echter niet alleen het gevolg van een verkeerde inschatting van de situatie. Zijn verlangen naar een Indonesië dat onder Nederlands gezag stond, werd vooral gevoed door zijn liefde voor dit land waar hij de gelukkigste tijd van zijn leven had doorgebracht...

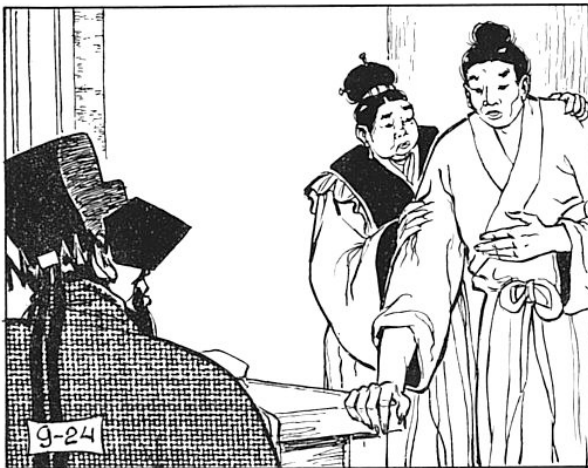
Wordt vervolgd...

Lisanne Boer

Rechter Tie en het geheim van de wierrookklok

23. 'Neemt u toch plaats, Edelachtbare,' zegt de schilder, die van het bed is opgestaan, 'en vergeeft u mij dat ik u geen betere zitplaats kan aanbieden dan deze wrakke stoel.' Rechter Tie gaat zitten en zegt vriendelijk: 'Ik heb al veel over uw werk gehoord, meneer Fung. Ik had allang eens met u kennis willen maken. Het spijt me dat u tegenwoordig geen tijd meer vindt om te schilderen.' 'Ik voel me bijzonder vereerd door uw belangstelling,' antwoordt Fung. 'Overigens heb ik tijd in overvloed om te schilderen, het is de gemoedsrust die mij ontbreekt. Maar ik kan nauwelijks aannemen dat u hier gekomen bent om over mijn kunst te spreken.' 'Niet in de eerste plaats,' geeft de Rechter toe. 'U moet weten, meneer Fung, dat er een ongeluk heeft plaats gevonden in de tuin van meneer Ho. Ik ben nu op zoek naar getuigen.' Er is een angstige uitdrukking op Fung's gezicht verschenen. 'Een ongeluk?' zegt hij met trillende stem, 'er is toch hoop ik niets met mevrouw Ho gebeurd?' De Rechter bestudeert de reactie van de schilder zorgvuldig. Zijn schrik lijkt echt, maar misschien is hij een goed toneelspeler. 'Het spijt me dat het zo'n schok voor u is, meneer Fung,' zegt de Rechter, 'maar inderdaad, het slachtoffer is mevrouw Ho.'

24. 'Het ongeluk, om het zo maar te noemen,' zegt Rechter Tie, 'moet tussen vier en vijf hebben plaats gehad in het tuin prieel. Omstreeks de tijd dat u daar een bezoek bracht.' 'Kwelt u me toch niet langer,' roept Fung uit. 'Zegt u wat haar overkomen is!' 'Op die vraag kunt u zelf beter antwoord geven, meneer Fung,' zegt Rechter Tie plotseling kil. 'Mevrouw Ho werd opgehangen aan de zolderbalk, en u bent het die haar vermoord heeft.' Het lijkt of Fung de beschuldiging niet hoort, zozeer is hij door smart overmand. Hij slaat zich voor het voorhoofd en roept uit: 'Dood! Ze is dood, en ik wist van niets! Daarom liet ze mij niet binnen! En ik die altijd dacht dat ik van ons beiden het eerst zou sterven!' De oude kamenier ondersteunt hem en probeert hem te troosten. 'Ik weet best dat jij er niets mee te maken hebt, m'n jongen,' fluistert ze hem toe, 'let maar niet op wat de Rechter zegt.' Nu pas dringt het tot de schilder door waarvan hij beschuldigd wordt. 'Niet dat het er veel toe doet,' zegt hij op schampere toon tot de Rechter, 'maar zoudt u mij eens willen vertellen waarom ik de vrouw zou hebben vermoord die ik boven alles liefheb, en die mijn enige reden was om nog door te leven?'